

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 november 2015

WETSVOORSTEL

tot wijziging van koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, teneinde anticonceptiemiddelen en de morning-afterpil gratis te verdelen via de centra voor gezinsplanning, op vertoon van een “Anticonceptiepas”

(ingediend door de dames Muriel Gerkens en Anne Dedry c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 novembre 2015

PROPOSITION DE LOI

modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé, afin de permettre la distribution gratuite de moyens contraceptifs et de la pilule du lendemain via les Centres de planning familial au moyen d'un “Pass contraception”

(déposée par Mmes Muriel Gerkens et Anne Dedry et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de verdeling van anticonceptiepillen (om zwangerschappen te voorkomen) en morning-afterpillen (om een zwangerschap af te breken meteen na het onveilig seksueel contact) via de centra voor gezinsplanning wettelijk te maken.

Voorts wordt nader bepaald hoe die gratis verdeling in de praktijk kan verlopen, waarbij inspiratie wordt opgedaan bij een experiment dat in Frankrijk 100 % succesvol is gebleken: jongeren – meisjes én jongens – krijgen er een pasje waarmee ze recht hebben op preventief consult en waarmee ze anti-conceptiemiddelen en morning-afterpillen kunnen verkrijgen.

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à rendre légale la distribution par les centres de planning familial de pilules contraceptives (qui préviennent les grossesses) et de pilules du lendemain (qui interrompent la grossesse lorsqu'elles sont prises directement après le rapport non protégé).

Elle précise également comment peut se compléter cette distribution gratuite, en s'inspirant d'une expérience en France totalement réussie: les jeunes filles et les jeunes gens reçoivent un pass donnant accès à des consultations préventives, aux moyens contraceptifs ou aux pilules du lendemain.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publicaties@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Sinds de opening van het eerste Belgische centrum voor gezinsplanning in 1962, leveren die centra uiterst belangrijk werk op het gebied van volksgezondheid, vooral wat jongeren betreft. Deze centra willen een plaats zijn waar mensen terecht kunnen voor preventie, opvang en begeleiding in verband met alle vragen rond seksualiteit en gevoelens.

De centra staan open voor iedereen, man of vrouw, die op een bepaald ogenblik in zijn leven worstelt met echtelijke of familiale moeilijkheden en de behoefte ervaart om te worden gehoord en geholpen. Die centra worden erkend door de gemeenschappen maar hun werking wordt deels ook geregeld door federale wetten met betrekking tot volksgezondheid.

Een andere kernopdracht van die centra is de begeleiding en de voorlichting over al wat te maken heeft met anticonceptie, (on)gewenste zwangerschap, vrijwillige zwangerschapsonderbreking, seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) en de verschillende aspecten van het seks- en gevoelsleven.

Condooms zijn zeer gemakkelijk te verkrijgen, maar voor de anticonceptiepill en de zogenaamde *morning-afterpil* is dat niet het geval.

Ofschoon die centra voor gezinsplanning jaarlijks 30 000 anticonceptiepillen en 5 000 morning-afterpillen verstrekken, staat dat toch haaks op wat een koninklijk besluit voorschrijft.

Artikel 4, § 1, eerste en tweede lid, van koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen bepaalt met betrekking tot de artsenijsbereidkunde immers het volgende:

“Art. 4. mag de artsenijsbereidkunde uitoefenen die niet het wettelijk diploma van apotheker bezit, dat werd behaald overeenkomstig de wetgeving op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, of die niet wettelijk ervan vrijgesteld is, en die bovendien de voorwaarden, gesteld bij artikel 7, (...) niet vervult.

Wordt beschouwd als onwettige uitoefening van de artsenijsbereidkunde het gewoonlijk verrichten, door een persoon die het geheel van de voorwaarden, gesteld bij lid 1 van deze paragraaf, niet vervult van alle

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Depuis l'ouverture en 1962 du premier centre de planning familial en Belgique, le travail réalisé dans ces centres est essentiel en termes de santé publique, surtout pour les jeunes. La mission de ces centres est d'être un espace de prévention, d'accueil et d'accompagnement pour toutes questions liées à la vie sexuelle et affective.

Il accueille toutes celles et tous ceux qui, à un moment donné de leur vie, rencontrent des difficultés d'ordre conjugal ou familial et manifestent le besoin d'être écoutés et d'être aidés. Ces centres sont agréés par les Communautés mais certaines dispositions de fonctionnement sont régies par des législations fédérales relatives à la santé publique.

De même, une des missions fondamentales de ces centres est l'accompagnement et la diffusion de renseignements sur tout ce qui concerne la contraception, la grossesse désirée ou non, l'interruption volontaire de grossesse (IVG), les maladies sexuellement transmissibles (MST) et tout aspect de la vie sexuelle et affective.

Mais, si la distribution de préservatifs ne pose aucun problème, il n'en va de même pour la distribution de la pilule contraceptive et celle dite du “lendemain”.

Et si 30 000 pilules contraceptives et 5 000 pilules “du lendemain” sont distribuées chaque année par les Centres de planning familial, il n'en reste pas moins que cette distribution se trouve en contradiction avec le prescrit d'un arrêté royal.

En effet, aux termes de l'article 4, § 1er, alinéas 1er et 2, de l'arrêté royal n°78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé, portant sur l'art pharmaceutique:

“Art. 4. § 1er. Nul ne peut exercer l'art pharmaceutique s'il n'est porteur du diplôme légal de pharmacien obtenu conformément à la législation sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires ou s'il n'en est légalement dispensé et s'il ne réunit pas en outre les conditions imposées par l'article 7.

Constitue l'exercice illégal de l'art pharmaceutique, l'accomplissement habituel par une personne ne réunissant pas l'ensemble des conditions requises par l'alinéa 1er du présent paragraphe de tout acte ayant pour objet

handelingen die tot doel hebben de bereiding, het te koop aanbieden, de detailverkoop en de terhandstelling, zelfs indien ze kosteloos is, van geneesmiddelen.”.

Hoewel de verschillende gemeenschappen in 2014 maatregelen hebben genomen om de aankoop van pillen (de anticonceptiepil of *morning-afterpil*) te financieren, heeft deze federale bepaling tot gevolg dat de verstrekking van pillen buiten de apotheken illegaal blijft, ongeacht of het al dan niet om vrije verstrekking gaat. Elk element dat de toegang tot anticonceptie in een medische en veilige omgeving (zowel voor de ouders als voor de jongeren) kan vereenvoudigen, is volgens de indieners een welkome steun voor de centra voor gezinsplanning, opdat zij hun taak efficiënt kunnen uitvoeren.

Voorts willen de mensen die werkzaam zijn in het veld de mogelijkheid behouden om de anticonceptiepil gratis te verdelen in de centra voor gezinsplanning, aangezien deze werkwijze een belangrijke troef is in hun dagelijks werk. Concreet betekent dit dat, na het medisch consult en het voorschrift, het soort voorgeschreven pil in het dossier van de patiënte wordt opgenomen. Wanneer de betrokkene terug naar het centrum gaat, voor een *morning-afterpil* of een strip anticonceptiepillen, krijgt zij niet alleen de pil die zij nodig heeft, maar zal ook een balans van haar anticonceptie worden opgemaakt.

Daardoor kunnen de centra niet alleen aanknopen met een bevolkingsgroep bij wie het risico op ongewenste zwangerschap zeer groot is, maar kunnen zij ook – en vooral – de patiënte volgen en haar de best aangepaste anticonceptie waarborgen.

Directe toegang tot anticonceptie op maat van de op consult komende jongere vergemakkelijkt derhalve in de feiten een effectieve *follow-up* door de teams van de centra voor gezinsplanning en seksuele opvoeding van de jongeren.

Daarom strekt dit wetsvoorstel ertoe in de wetbepalingen inzake de artseneerbereidkunde een bijkomende uitzondering op te nemen bij die welke de verdeling toestaan van welbepaalde geneesmiddelen in heel bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer een arts medicatie tegen geslachtsziekten verstrekt (op voorwaarde dat hij ze bij een wijkapotheker laat aanmaken) of in geval van een preventieve campagne tegen besmettelijke ziekten.

Door die uitzondering kan een door de overheid erkend centrum voor gezinsplanning anticonceptiemiddelen en de *morning-afterpil* verstrekken; een dergelijk

la préparation, l'offre en vente, la vente en détail et la délivrance, même à titre gratuit, de médicaments.”.

Malgré les mesures prises dans les différentes Communautés pour financer l'achat des pilules (contraceptives ou “du lendemain”) en 2014, il résulte de cette disposition fédérale que la distribution de pilules reste illégale en dehors des pharmacies, qu'elle soit d'ailleurs gratuite ou pas. Or, tout élément pouvant simplifier la prise de contraception en milieu médical et sécurisant (tant pour les parents que pour les jeunes) apparaît comme une aide efficace dans la réalisation de la mission des centres de planning familial.

Par ailleurs, les travailleurs de terrain tiennent à garder la possibilité de distribuer la pilule contraceptive gratuite dans les centres de planning familial car il s'agit d'un atout important dans leur travail quotidien. Ainsi, concrètement, après la consultation médicale et la prescription, le type de pilule prescrit est inscrit dans le dossier de la patiente. Si elle repasse par le centre, pour une pilule du lendemain ou une plaquette de pilule contraceptive, non seulement la jeune fille recevra la pilule qui lui convient, mais un bilan de sa contraception sera également réalisé.

Cela permet à ces centres, non seulement, de renouer avec une franche de la population particulièrement à risque de grossesse non désirée mais également, et surtout, de réaliser un suivi et de garantir une contraception la plus adaptée possible à la patiente.

L'accès direct à une contraception adaptée au jeune venant en consultation est dès lors, dans les faits, un facilitateur d'un suivi efficace par les équipes des centres de planning familial de la vie sexuelle et affective des jeunes.

C'est pourquoi, cette proposition de loi intègre dans les dispositions légales concernant l'art pharmaceutique une exception supplémentaire à celles déjà prévues autorisant la distribution de certains médicaments dans des circonstances bien particulières, comme la délivrance par un médecin de médicaments destinés à combattre les maladies vénériennes (à condition qu'il les ait fait préparer chez un pharmacien de l'arrondissement) ou en cas d'une campagne de prophylaxie contre les maladies contagieuses.

Cette exception autorise la délivrance, par un Centre de planning familial agréé par les autorités compétentes, de moyens contraceptifs et de pilules du lendemain; un

centrum kan met betrekking tot het voorgeschreven en verstrekte middel immers de *follow-up* waarborgen.

De ontwikkeling van elektronische medische dossiers die tussen de zorgverstrekkers worden gedeeld, alsook de toekomstige ontwikkeling van gedeelde medicatieschema's, zullen bovendien de artsen en apothekers de mogelijkheid bieden de toereikendheid van het voorschrift en van de verstrekking te controleren (www.plan-esante.be). De risico's zijn en blijven dus bijzonder laag.

De indieners van dit wetsvoorstel willen echter verder gaan en zich laten inspireren door de lopende Franse experimenten. Frankrijk kiest immers voor de invoering van een "*Pass contraception*". Met dat pasje hebben de meisjes gratis recht op twee initiële bezoeken bij een arts of verloskundige, een bloedafname en een medische analyse (in het kader van toegang tot anticonceptie en/of screening op seksueel overdraagbare aandoeningen) en de verstrekking van ongeacht welk anticonceptiemiddel (ook spiraaltjes en andere intra-uteriene middelen).

Jongens hebben met een *Pass* recht op een doktersbezoek, een bloedafname en een medisch onderzoek (in het kader van de opsporing van seksueel overdraagbare infectieziekten). Die *Pass* is beschikbaar in de middelbare scholen, maar kan met een kosteloze applicatie ook worden gedownload in de regio's Île de France, Rhône-Alpes en Poitou-Charentes, om jongeren vanaf 15 jaar makkelijker toegang te verlenen tot gratis anticonceptie. In dat verband wordt voorgesteld om bij ons een dergelijk pasje toe te voegen aan de voor jongeren van 15 tot 20 jaar gratis ter beschikking gestelde contraceptiva in de apotheken, de centra voor gezinsplanning en de scholen.

De coupons die de jongeren toegang verlenen tot kosteloze eerste doktersbezoeken en bloedanalyses zijn een middel om het gebruik van contraceptiva te integreren in een meer algemene, gezondheidsgerichte aanpak; anticonceptiepillen grijpen immers in op het hormonenevenwicht van het lichaam. Tot slot is het belangrijk dat die jonge meisjes de gewoonte aannemen geregeld voor controle bij de gynaecoloog langs te gaan. De onder de anticonceptiepas vallende contraceptiva komen ten laste van het budget van de bevoegde deelstaten; de doktersraadplegingen worden door het RIZIV betaald.

Met toepassing van artikel 92bis, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988 ware het, met het oog op een optimale implementatie van dit

tel centre permettant de garantir un suivi médical de la prescription et de la délivrance.

Le développement des dossiers médicaux informatisés et partagés entre les prestataires de soins ainsi que les futurs développements de schémas de médication partagés permettront en outre aux médecins traitants et aux pharmaciens de vérifier les adéquations de prescription et de délivrance (www.plan-esante.be). Les risques sont et seront donc particulièrement réduits.

Les auteurs de la proposition de loi veulent néanmoins aller plus loin et s'inspirer des expériences françaises en cours. En effet, la France met en place la distribution d'un "*Pass contraception*". Ce *Pass* contraception-prévention permet pour les filles d'avoir les 2 premières visites chez le médecin ou la sage-femme, la prise de sang ou un prélèvement local et une analyse médicale (dans une démarche d'accès à la contraception et/ou de dépistage d'infections sexuellement transmissibles), la délivrance d'un moyen de contraception et couvre gratuitement toute les formes de contraception (y compris DIU et implant).

Pour les garçons, le *Pass* permet une consultation médicale et une prise de sang ainsi qu'une analyse médicale (dans une démarche de dépistage d'infections sexuellement transmissibles). Ce *Pass* est disponible dans les lycées, mais aussi grâce à une application gratuite à télécharger, et ce dans les régions d'Ile de France, Rhône-Alpes et Poitou Charente, pour faciliter l'accès à la contraception gratuite pour les jeunes dès 15 ans. Il est ainsi proposé d'ajouter un tel "*Pass*" dans les moyens contraceptifs accessibles gratuitement pour les jeunes de 15 à 20 ans dans les pharmacies, dans les centres de planning familial et dans les écoles.

Les coupons donnant accès à de premières consultations et analyses de sang gratuites sont une manière d'intégrer le recours à la contraception dans une approche plus globale soucieuse de la santé, car les pilules contraceptives influent sur l'équilibre hormonal de l'organisme. Il importe enfin d'habituer ces jeunes filles à des visites et contrôles gynécologiques réguliers. Les moyens contraceptifs inclus dans ce Passs sont à charge du budget des entités fédérées compétentes tandis que les consultations sont à charge de l'INAMI.

Afin de donner à la présente proposition de loi une application optimale, il serait souhaitable de conclure un accord de coopération entre les entités du pays concernant cet objectif commun, en application de l'article

wetsvoorstel, wenselijk dat de deelstaten van ons land een samenwerkingsakkoord over die gemeenschappelijke doelstelling sluiten.

Mocht een dergelijk samenwerkingsakkoord ontbreken, dreigt elke gemeenschap immers haar eigen verdeelsysteem uit te werken. Dat zou het systeem veel ingewikkelder maken en zou de toegang tot voorbehoedsmiddelen en morning-afterpillen fors bemoeilijken, meer bepaald in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voorts zou met een dergelijk akkoord kunnen worden gezorgd voor een betere coördinatie van het optreden van de federale overheid (terugbetaling door het RIZIV van de verschillende prestaties van de beoefenaars van een gezondheidszorgberoep) en dat van de gemeenschappen (organisatie en werking van de centra voor gezinsplanning).

Aanvullend ware het interessant de bevoegdheid van de vroedvrouwen inzake het voorschrijven van contra-ceptiva te verruimen.

Het "Advies van de Federale Raad voor de Vroedvrouwen betreffende de rol van de vroedvrouw met betrekking tot gezinsplanning" van 6 november 2014¹ kan daartoe als leidraad dienen.

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 15 december 2013 tot bepaling van de nadere regels en de bijzondere kwalificatiecriteria die de houder van de beroepstitel van vroedvrouw de mogelijkheid geven geneesmiddelen voor te schrijven, mogen de vroedvrouwen de anticonceptiepillen alleen voorschrijven aan vrouwen in de post-partumperiode.

Dat koninklijk besluit zou moeten worden gewijzigd opdat de vroedvrouwen contra-ceptiva mogen voorschrijven in de centra voor gezinsplanning.

Aangezien die wijzigingen van het voormelde koninklijk besluit onder de bevoegdheid van de minister van Gezondheid ressorteren, mogen zij niet in dit wetsvoorstel worden opgenomen. Niettemin pleiten de indieners voor die complementariteit.

¹ FRVV/2014/ADVIES-1, zie <http://health.belgium.be/eportal/Healthcare/healthcareprofessions/Midwives/Councilsandcommissions/FederalCouncilforMidwives/2014/index.htm#.VkytNIGrG28>.

92bis, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, inséré par la loi du 8 août 1988.

En effet, en l'absence d'un tel accord de coopération, chaque Communauté risquerait d'élaborer son propre système de distribution, ce qui compliquerait fortement le système et rendrait l'accès aux contraceptifs et aux pilules du lendemain beaucoup plus difficile; en particulier en Région de Bruxelles Capitale.

Par ailleurs, un tel accord permettrait de mieux coordonner l'action du Fédéral (remboursement des différentes prestations des professionnels de la santé de la part de l'INAMI) et des communautés (organisation et fonctionnement des centres de planning familial).

De manière complémentaire, il serait intéressant d'élargir la compétence des sages-femmes concernant la prescription de médicaments contraceptifs.

L'avis du Conseil Fédéral des Sages-Femmes concernant "le rôle de la sage-femme dans le contexte du planning familial" du 6 novembre 2014 (CFSF/2014/AVIS-1)¹ peut à cet effet servir de référence.

En effet, l'arrêté royal du 15 décembre 2013 fixant les modalités et les critères de qualification particulière permettant au titulaire du titre professionnel de sage-femme de prescrire des médicaments, limite leur compétence de prescription de la pilule contraceptive aux femmes à la seule période du post-partum.

Cet arrêté royal devrait être modifié pour permettre la prescription par les sages-femmes de moyens contraceptifs dans les Centres de planning familial.

Ces modifications de l'arrêté royal précité concernent la compétence de la ministre de la santé et ne peuvent dès lors pas figurer dans cette proposition de loi mais les auteurs plaident néanmoins pour cette complémentarité.

¹ <http://health.belgium.be/eportal/Healthcare/healthcareprofessions/Midwives/Councilsandcommissions/FederalCouncilforMidwives/2014/index.htm>.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Dit artikel strekt tot toevoeging van een uitzondering aan de reeds bestaande uitzonderingen, teneinde de verdeling van geneesmiddelen buiten apotheekverband mogelijk te maken. Het gaat in dezen om de anticonceptiepil en de morning-afterpil.

Art. 3 en 4

Deze artikelen beogen de invoering van een "Anticonceptiepas" ten behoeve van meisjes en jonge vrouwen van 15 tot 20 jaar.

Art. 5

Dit artikel behoeft geen commentaar.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 2

Cet article ajoute une exception à celles déjà existantes en vue de permettre la distribution de médicaments en dehors du cadre pharmaceutique. Il s'agit ici de la pilule contraceptive et de celle du lendemain

Art. 3 et 4

Ces articles instituent la création d'un "Pass contraception" à destination des jeunes filles de 15 à 20 ans.

Art. 5

Cet article ne nécessite pas de commentaire.

Muriel GERKENS (Ecolo-Groen)
Anne DEDRY (Ecolo-Groen)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
Wouter DE VRIENDT (Ecolo-Groen)
Benoit HELLINGS (Ecolo-Groen)
Jean-Marc NOLLET (Ecolo-Groen)
Evita WILLAERT (Ecolo-Groen)

WETSVOORSTEL**EERSTE HOOFDSTUK****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

Art. 2

Artikel 4, § 2, van koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, het laatst gewijzigd bij de wet van 10 april 2014, wordt aangevuld met het volgende punt:

“10° de afgifte van anticonceptiemiddelen en *morning-afterpillen* door een door de bevoegde overheid erkend centrum voor gezinsplanning.”.

HOOFDSTUK 3**Invoering van een “Anticonceptiepas”****Art. 3**

Een Anticonceptiepas, hieronder “Pas” genoemd, wordt gratis ter beschikking gesteld van alle jongeren tussen 15 en 20 jaar. Die Pas kan worden verdeeld via de door de overheid erkende centra voor gezinsplanning alsook door de scholen en de apotheken.

Art. 4

De Pas bestaat uit coupons waarmee gratis een beroep kan worden gedaan op medische diensten of waarmee eender welk anticonceptiemiddel kan worden verkregen.

De nadere voorwaarden met betrekking tot deze regeling worden door de Koning bepaald.

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE PREMIER****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Modification de l'arrêté royal n°78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé

Art. 2

L'article 4, § 2, de l'arrêté royal n°78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé, modifié en dernier lieu par la loi du 10 avril 2014, est complété par le point suivant:

“10° la délivrance par un Centre de planning familial, agréé par les autorités compétentes, de moyens contraceptifs et de pilules du lendemain.”.

CHAPITRE 3**Mise en place d'un “Pass Contraception”****Art. 3**

Un *Pass* contraception, ci-après dénommé “*Pass*”, est mis gratuitement à la disposition de toute personne âgée de 15 à 20 ans. Il peut être distribué dans les Centres de planning familial agréés par les autorités compétentes, les établissements scolaires et les pharmacies.

Art. 4

Le *Pass* se présente sous la forme de coupons échangeables gratuitement contre des services médicaux et l'accès à tout moyen de contraception.

Les modalités précises de ce dispositif sont définies par le Roi.

HOOFDSTUK 4

Inwerkingtreding

Art. 5

Hoofdstuk 3 treedt in werking op de dag van inwerkingtreding van een samenwerkingsakkoord dat tussen de Federale Staat en de gemeenschappen wordt gesloten over de nadere toepassingsvoorwaarden met betrekking tot de “Anticonceptiepas”, overeenkomstig artikel 92*bis*, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

23 oktober 2015

CHAPITRE 4

Entrée en vigueur

Art. 5

Le chapitre 3 entre en vigueur au moment de l'entrée en vigueur d'un accord de coopération conclu entre l'État fédéral et les Communautés concernant les modalités d'application du “*Pass contraception*”, conformément à l'article 92*bis*, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

23 octobre 2015

Muriel GERKENS (Ecolo-Groen)
 Anne DEDRY (Ecolo-Groen)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
 Wouter DE VRIENDT (Ecolo-Groen)
 Benoit HELLINGS (Ecolo-Groen)
 Jean-Marc NOLLET (Ecolo-Groen)
 Evita WILLAERT (Ecolo-Groen)